

Advies voor de m.e.r.-beoordeling over
Uitbreiding golfbaan van de Keppelse Golfclub

4 april 2002

ISBN 90-421-0970-x
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. ADVIES TEN BEHOEVE VAN DE M.E.R.-BEOORDELING.....	2
2.1 Advies van de Commissie over de noodzaak van m.e.r.....	2
2.2 Kenmerken van het voornemen.....	2
2.2.1 Kenmerken van de activiteit	2
2.2.2 Plaats van de activiteit.....	3
2.2.3 De samenhang met andere activiteiten	4
2.2.4 Kenmerken van de milieugevolgen	4
2.3 Vigerende wetgeving en beleidsuitspraken	6
2.4 Conclusie.....	7

1. INLEIDING

De Keppelse Golfclub heeft het voornemen om de huidige 9 holes golfbaan uit te breiden tot een 18 holes golfbaan met een driving range. Deze uitbreiding beslaat ca. 28 ha.

Alvorens een besluit te kunnen nemen over dit voornemen dient de gemeente Hummelo en Keppel op grond van het in 1999 gewijzigde Besluit m.e.r. 1994 (categorie D 10.2) een 'm.e.r.-beoordelingsbesluit' te nemen, dat wil zeggen te besluiten of er sprake is van bijzondere omstandigheden waaronder de activiteit wordt ondernomen, als bedoeld in art. 7.8b, vierde lid van de Wm, waardoor het maken van een milieueffectrapport noodzakelijk is.

Bij brief van 18 februari 2002¹ heeft de Gemeente Hummelo en Keppel de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) gevraagd advies uit te brengen over de m.e.r.-beoordelingsplicht voor deze activiteit. Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd².

Methodiek

Voor haar advies heeft de Commissie de stappen uit de door het ministerie van VROM opgestelde 'Handreiking voor de m.e.r.-beoordelingsplicht' (VROM, 1999) gevolgd. Uitgangspunt van de m.e.r.-beoordeling is het 'nee, tenzij-principe'. Dat wil zeggen dat alleen een milieueffectrapport (MER) hoeft te worden opgesteld als hiervoor voldoende redenen zijn. De Handreiking stelt dat een gemotiveerd oordeel van het bevoegd gezag over het al dan niet uitvoeren van een m.e.r. gebaseerd zal zijn op het zich voordoen van één of meer 'bijzondere omstandigheden' die leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen.

De Commissie heeft bij haar advisering dan ook eerst de kenmerken van het voornemen geïnventariseerd (zie §2.2). Vervolgens heeft zij beoordeeld of er, gelet op genoemde kenmerken en gegeven vigerende wetgeving en beleidsuitspraken (zie § 2.3), sprake is van bijzondere omstandigheden met zodanige nadelige milieugevolgen dat het opstellen van een MER gerechtvaardigd is (zie §2.4).

De Commissie heeft haar advies gebaseerd op de volgende van de gemeente verkregen informatie:

- de notitie "Uitbreiding golfbaan van de Keppelse Golfclub van 18 februari 2002;
- passages uit het vigerende Bestemmingsplan Buitengebied Hummelo en Keppel;
- passages uit het vigerende Streekplan Gelderland (Hoofdpijnen en uitgangspunten ruimtelijke beleid voor het landelijk gebied, incl kaartbeeld);
- mondelinge informatie tijdens het locatiebezoek op 11 maart 2002; de Commissie heeft daarbij de brief ontvangen van het Bewonersoverleg Hoog-

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2 voor de samenstelling van de werkgroep en andere gegevens over het project

Keppel van 15 januari 2002 aan het College van GS van de provincie Gelderland.

2. ADVIES TEN BEHOEVE VAN DE M.E.R.-BEOORDELING

2.1 Advies van de Commissie over de noodzaak van m.e.r.

De Commissie is van mening dat de omstandigheden waarbinnen de activiteit zich afspeelt en de verwachte milieugevolgen niet zodanig zijn dat er sprake is van bijzondere omstandigheden met belangrijke negatieve milieugevolgen die noodzaken tot het maken van een MER.

De Commissie baseert dit oordeel op de informatie over omvang en ligging van de uitbreiding zoals die gegeven is in de notitie "Uitbreiding golfbaan van de Keppelse Golfclub van 18 februari 2002".

In de volgende paragrafen licht de Commissie haar oordeel nader toe.

2.2 Kenmerken van het voornemen

2.2.1 Kenmerken van de activiteit

De omvang van de activiteit

Volgens de schriftelijke informatie van de initiatiefnemer gaat het om de uitbreiding van een bestaande golfbaan met 9 holes. Het oppervlak van de uitbreiding bedraagt ca 28 ha, verspreid over twee percelen (A: perceel Wijers; B: perceel Winkelhorst).

Tijdens het bezoek aan de locatie is door de initiatiefnemer aangegeven dat mogelijk nog twee andere percelen aan de uitbreiding worden toegevoegd. Gezien de onzekerheid hierover heeft de Commissie bij het bepalen van haar oordeel daar geen rekening mee gehouden.

Om het groter aantal leden te kunnen opvangen is een nieuw clubhuis noodzakelijk. De locatie voor dit clubhuis is echter nog niet bekend. De initiatiefnemer heeft toegelicht dat zo veel mogelijk aansluiting gezocht zal worden bij de bestaande bebouwing en zo mogelijk een bestaand gebouw hiervoor gebruikt gaat worden. Verplaatsing van het clubhuis naar een meer centrale plek aan een verharde weg kan de huidige onverharde toegangsweg en de rustige bosomgeving van het huidige clubhuis ontlasten.

De locatie van het clubhuis is bepalend voor de situering en omvang van het parkeerterrein. Deze is op zijn beurt bepalend voor de exacte toename van de verkeersstromen op de bestaande wegen. deze zijn op dit moment dus nog niet bekend.

Gebruik van natuurlijke hulpbronnen

Voor de berekening van greens en tees zal ca 300 m³ grondwater per jaar worden gebruikt. Het verbruik van grondwater zal echter lager zijn dan het huidige verbruik (ca 500 m³).

Productie van afvalstoffen

Onder afvalstoffen worden in de Handreiking 'restproducten van industriële projecten' verstaan. Daarvan is bij dit voornemen geen sprake.

Hinder en verontreiniging

Er kan sprake zijn van geluidhinder en hinder door toename van verkeersbewegingen in de omgeving.

Bij het beheer van het golfterrein worden gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen toegepast om de kwaliteit van de grasmat te garanderen. Het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zal volgens opgave van de initiatiefnemer niet toenemen en het gebruik van meststoffen zal lager liggen dan bij het huidige agrarische grondgebruik. De Commissie acht dit aannemelijk.

Risico's en ongevallen

Om het uitbreidingsgebied A (perceel Wijers) te kunnen bereiken dient de Prinsenvweg overgestoken te worden. Met gerichte inrichtingsmaatregelen kan een veilige oversteek gerealiseerd worden.

De veiligheid voor wandelaars en fietsers kan met gerichte inrichtingsmaatregelen (situering van holes, plaatsen van netten, aanleg van bufferstroken) worden gewaarborgd.

Het ontwerp van de inrichting dient hierop getoetst te worden.

2.2.2

Plaats van de activiteit

De vraag is of de activiteit zich voordoet in een gebied dat gevoelig is voor milieueffecten. Het gaat bij de beantwoording van deze vraag om aspecten als:

- kwetsbaarheid van de bodem;
- rijkdom, kwaliteit en regeneratievermogen van natuurlijke hulpbronnen;
- aanwezigheid van gevoelige gebieden zoals aangeduid in (natuur)beleidsplannen of van (inter)nationaal beschermde gebieden.

Het golfterrein is gelegen in het landelijk gebied en ligt ingesloten tussen landbouwgronden, bosgronden en de bebouwing van Hoog-Keppel. In de directe omgeving van het bestaande terrein en de twee uitbreidingssterreinen bevinden zich een aantal woonhuizen.

Het gebied heeft op basis van natuurwaarden geen speciale beschermde status op basis van Vogel- of Habitat richtlijn of het Structuurschema Groene Ruimte. In de omgeving bevindt zich een natuurontwikkelingszone langs de Roode Beek.

Het gehele plangebied is in de landelijke Nota Belvédère aangeduid als gebied met een bijzondere cultuurhistorische betekenis. Het gebied behoort echter niet tot de selectie van Belvédère gebieden, die in de ontwerp PKB Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening zijn aangemerkt als zoekgebied voor nationale landschap, waarbinnen het rijk zelf een gebiedsgerichte aanpak zal volgen en waarvoor een speciale bescherming geldt. Het gebied is onderdeel van het gebied de Graafschap dat in het Structuurschema Groene Ruimte 2 is aangemerkt als zoekgebied voor provinciaal landschap. Voor deze provinciale landschappen of elementen daaruit kan in de toekomst na uitwerking in provinciale landschapsplannen ook een beschermde status gaan gelden

2.2.3

De samenhang met andere activiteiten

Het gaat hier om de mogelijkheid dat de uitbreiding van het golfterrein en activiteiten in de omgeving elkaar wederzijds beïnvloeden. Naar de mening van de Commissie zijn er geen activiteiten in de omgeving van het golfterrein die kunnen leiden tot accumulatie van milieugevolgen.

2.2.4

Kenmerken van de milieugevolgen

Algemeen

In deze paragraaf worden de geïnterviewde kenmerken van het voornemen beschouwd in relatie tot de ernst van de milieugevolgen. De Handreiking (zie hst. 1) geeft aan dat voor deze beschouwing de volgende aspecten moeten worden meegewogen:

- de huidige situatie en autonome ontwikkeling;
- vigerende wetgeving en beleidsuitspraken;
- (beschermde) status van het gebied;
- beschikbare kennis en informatie;
- de politieke en maatschappelijke gevoeligheid.

De Commissie heeft bovenstaande overwegingen in haar oordeelsvorming betrokken, met uitzondering van de overweging 'politieke en maatschappelijke gevoeligheid'. Ten aanzien van dit punt zal de gemeente bij haar beoordeling nader moeten onderbouwen in hoeverre het project dermate politiek en maatschappelijk gevoelig is, dat dit vraagt om de procedurewaarborgen die de m.e.r.-procedure biedt, zoals vroegtijdige inspraak en onafhankelijke toetsing.

Hinder door verkeer

De voornaamste hinder naar de omgeving betreft hinder als gevolg van toename van verkeersbewegingen. Naar de inschatting van de Keppelse Golfclub zal sprake zijn van maximaal 300 verkeersbewegingen per etmaal, uitgaande van een druk bezochte wedstrijddag in het seizoen. Incidenteel zal dit aantal overschreden worden bij evenementen.

De Commissie plaatst daarbij de volgende kanttekening. Een golfbaan kent een extensief gebruik. Het door de initiatiefnemer gehanteerde aantal verkeersbewegingen van 300, leidt tot een aantal van 150 golfers per dag (aangenomen dat men niet gezamenlijk reist). Dit betekent dat elk lid van de club gedurende het gehele jaar om de vijf dagen komt golfen. Bij recreatieprojecten wordt bij het bepalen van de verkeersdruk meestal uitgegaan van een maatgevende dag. Doorgaans wordt daarvoor uitgegaan van de vijfde drukste dag. Naar de inschatting van de Commissie ligt die bij deze activiteit lager dan de aangegeven 300 verkeersbewegingen per dag.

Het totaal aantal verkeersbewegingen dat door de golfbaan gegenereerd wordt is zodanig dat de Commissie dit niet aanmerkt als een bijzondere omstandigheid in het kader van de m.e.r. beoordeling.

Doordat gegevens over het huidige aantal verkeersbewegingen ontbreken is echter onduidelijk hoe groot de toename zal zijn. Wanneer het huidige aantal verkeersbewegingen laag is, kan sprake zijn van een substantiële toename, die voor (de beleving van) omwonenden veel kan zijn.

Verstoring

De evenementen zullen alleen bezocht worden door leden. Zij zijn gehouden aan de voorschriften van de golfclub. Er zal geen sprake zijn van toeschouwers die de omgeving van de terreinen kunnen verstoren.

Gezien het beperkte aantal verkeersbewegingen wordt geen substantiële verstoring van flora en fauna door geluid verwacht.

Landschap

De beide uitbreidingsterreinen hebben nu een open karakter. Het gebruik wisselt in de tijd, deels als bouwland (w.o. maïs) en deels als grasland. Op beide percelen zullen volgens mededeling van de initiatiefnemer verspreid een aantal beplantingselementen worden aangebracht. Wanneer deze beplantingselementen worden aangebracht rekening houdend met de oorspronkelijke verkavelingsstructuur van het gebied kan dit een positieve bijdrage leveren aan de cultuurhistorische waarden in het gebied.

Het macro-reliëf (de overgang van rivierduin naar beekdal) zal gehandhaafd blijven. Het terrein zelf zal echter op een aantal plaatsen vergraven worden en er wordt een kunstmatig micro-reliëf aangebracht bij de greens en tees. Daarnaast worden bunkers aangelegd en vijvers gegraven. Het reliëf binnen de percelen zal dus visueel waarneembaar veranderen. Deze verandering is echter niet zodanig dat zij aangemerkt kan worden als een bijzondere omstandigheid.

Ecologische waarde

De actuele ecologische waarde van beide uitbreidingsterreinen is laag als gevolg van intensief agrarisch gebruik. Het gebied heeft geen speciale beschermde status op basis van Vogel- of Habitat richtlijn of het Structuurschema Groene Ruimte. Er is dus op dit punt geen sprake van bijzondere omstandigheden.

De potentie is echter veel groter, vooral bij plaatselijke verwijdering van de met organische stof en nutriënten verrijkte bovenlaag (bijvoorbeeld in de lager gelegen delen), waarbij ook de uitspoeling naar de lager gelegen bosomgeving sterk afneemt. Op de dan ontstane droge tot vochtige zandige zavelige bodem kan zich een kruidenrijke vegetatie vestigen.

Gezien de habitatkwaliteit is het aannemelijk dat er in het gebied beschermde soorten voorkomen³. Bij het te nemen besluit zal hier expliciet aandacht aan besteed moeten worden en zo nodig moet een ontheffing in het kader van de Natuurbeschermingswet worden aangevraagd⁴.

³ Het Natuurloket (www.natuurloket.nl) meldt het voorkomen van beschermde soorten in een aantal kilometer hokken in het studiegebied.

⁴ De natuurbeschermingswet vormt bij soortbescherming het uitgangspunt, maar ook moet beoordeeld worden of er soorten in het gebied voorkomen die beschermd worden op grond van de Vogel- en/of Habitatrichtlijn, alsmede de conventies van Bern, Bonn en Ramsar. Het bevoegd gezag zal dienen te beoordelen of er een ontheffing op grond van artikel 25 Natuurbeschermingswet aangevraagd zal moeten worden. Indien dat het geval is dient beschreven te worden: 1) of er andere bevredigende oplossingen bestaan; 2) of afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan; 3) of er redenen zijn van – onder andere – groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard (zie daartoe de AMvB *Besluit Ontheffingen en Vrijstellingen Natuurbeschermingswet*, artikel 2 a tot en met e).

Daarbij zal de vraag aan de orde komen of er door de activiteit vitale populaties in hun voortbestaan worden aangetast. Naar de inschatting van de Commissie kan met gerichte inrichtingsmaatregelen verstoring of aantasting worden voorkomen.

Bodem en water

De aanmeldingsnotitie geeft aan dat het bestaande macro-reliëf zo veel mogelijk gehandhaafd blijft. Dit neemt niet weg dat sprake zal zijn van enig grondverzet in de toplaag om vijvers aan te leggen of voor de aanleg van de greens en tees. Hiermee kunnen echter ook kansen worden gecreëerd, door bijvoorbeeld stepstones langs de randen van de bossen aan te leggen⁵. De bodemopbouw zal dus niet worden aangetast.

Doordat het meststoffen gebruik afneemt ten opzichte van het huidige agrarische gebruik zal de bodemkwaliteit kunnen verbeteren.

Voor de berekening van delen van de golfbaan zal grondwater gebruikt worden. De hoeveelheid onttrokken grondwater neemt echter af ten opzichte van het huidige agrarische gebruik. Omdat de waterhuishouding in het gebied niet wordt gewijzigd zal de aanleg van golfterreinen op de percelen A en B de waterhuishouding van de Rode Beek niet wijzigen.

2.3 Vigerende wetgeving en beleidsuitspraken

In het vigerende bestemmingsplan van 1998 is het plangebied aangemerkt als natuur en landschapsontwikkelingsgebied. In de ontwikkelingsvisie voor deze gebieden ligt het accent op behoud en handhaving en waar mogelijk versterking van natuur en landschap door middel van versterking van de ecologische infrastructuur. Een uitbreiding van de golfbaan tot 18 holes is onder voorwaarden mogelijk, te weten:

1. de uitbreiding dient een bijdrage te leveren aan de versterking van de ecologische hoofdstructuur;
2. er dient geen kap van bestaand bos plaats te vinden, tenzij dit nodig is voor de afronding van een hole; in dit geval dient compensatie plaats te vinden.

Het grootste deel van de uitbreiding (A, Perceel Wijers) is in het Streekplan aangemerkt als landelijk gebied B, waarbinnen naast ruimte voor natuur ook ruimte is voor recreatieve voorzieningen. Een klein deel (B, Perceel Winkelhorst) valt onder categorie A, waarin natuur richtinggevend is voor de mogelijkheden van andere functies. Ook is in de omgeving van het terrein een ecologische verbindingszone (langs de Rode Beek) gesitueerd.

Gegeven de kenmerken van de activiteit en de milieugevolgen daarvan concludeert de Commissie dat deze niet strijdig zijn met vigerende wetgeving en beleidsuitspraken.

⁵ Het gebiedsplan Natuur en landschap Achterhoek, juni 2001 beveelt dit aan.

2.4

Conclusie

De Commissie concludeert dat er geen sprake is van bijzondere omstandigheden die leiden tot belangrijke nadelige milieugevolgen, die noodzaken tot het volgen van een m.e.r. procedure.

De wijziging van agrarisch gebruik naar het extensieve recreatieve gebruik zoals beoogd, kan de landschappelijke en ecologische potentie van het gebied versterken door gerichte inrichtingsmaatregelen.

De toename in hinder als gevolg van toename van de verkeersbewegingen kan op dit moment niet goed worden ingeschat als gevolg van de onzekerheid over de locatie van het clubhuis en het ontbreken van informatie over het huidige aantal verkeersbewegingen.

De Commissie adviseert om bij de besluitvorming over de bestemmingsplanwijziging aan bovenstaande onderwerpen nadrukkelijk aandacht te besteden.